

Levertransplantation

Uppföljningsmått för årlig uppföljning av nationell
högspecialiserad vård

Årlig uppföljning av nationell högspecialiserad vård

Lagen för en ny beslutsprocess för den högspecialiserade vården gick igenom den 1 juli 2018 och därmed övergick de vårdområden som tidigare varit riks-sjukvård till att bli nationell högspecialiserad vård. Syftet med nationell högspecialiserad vård är att koncentrera avancerad hälso- och sjukvård till upp till fem enheter i landet för att höja den medicinska kompetensen, stärka patientsäkerheten och öka effektiviteten.

Som en del i Socialstyrelsens arbete med nationell högspecialiserad vård ingår årlig uppföljning av de nationella enheter som har tillstånd att bedriva nationell högspecialiserad vård. Enligt propositionen ska ett litet antal indikatorer och bakgrundsmått följas upp för varje vårdområde. Uppföljningsmått ska grunda sig i den egenkontroll som de nationella vårdenheterna utför och företrädesvis tas från kvalitetsregister eller patientadministrativa system. Uppföljningsmått faller inom kategorierna bakgrundsmått, tillgänglighetsmått, resultatmått, patientrapporterade mått och överrapporteringsmått. Uppföljningsmått kommer att visualiseras på Socialstyrelsens hemsida.

I detta dokument redovisas uppföljningsmått för årlig uppföljning av tillståndsområde levertransplantationer.

Innehåll

Årlig uppföljning av nationell högspecialiserad vård.....	2
Förteckning över uppföljningsmått	4
Datakällor.....	4
Inrapporteringsperiod	4
Bakgrundsmått	5
Tillgänglighetsmått	10
Resultatmått	13
Patientrapporterat mått.....	16
Versionshistorik.....	17
Bilaga 1. Definitionen av levertransplantation som nationellt högspecialiserad vård.....	18

Förteckning över uppföljningsmått

Tabellen nedan visar samtliga uppföljningsmått för årlig uppföljning av nationell högspecialiserad vård (NHV) inom tillståndsområdet. Den vård som ingår i NHV-definitionen redovisas i bilaga 1.

Tabell 1. Uppföljningsmått för tillståndsområde levertransplantationer

ID	Namn	Typ av mått
B1	Levertransplantationspatienter	Bakgrundsmått
B2	Levertransplantationspatienters ålder	Bakgrundsmått
B3	Levertransplantationer	Bakgrundsmått
B4	Vårdtid på NHV-enheten efter levertransplantation	Bakgrundsmått
B5	MELD-score	Bakgrundsmått
T1	Tid till genomförd transplantationskonferens	Tillgänglighetsmått
T2	Nedtagning från väntelista till levertransplantation	Tillgänglighetsmått
T3	Tid på väntelista till levertransplantation	Tillgänglighetsmått
R1	Överlevnad efter uppsättning på väntelista till levertransplantation	Resultatmått
R2	Postoperativ överlevnad efter levertransplantation	Resultatmått
P1	<i>Utvecklingsmått: Registrering av livskvalitet efter levertransplantation</i>	<i>Patientrapporterat mått</i>

Datakällor

Uppgifterna för de flesta mått i denna sammanställning hämtas ifrån Svenskt levertransplantationsregister (SLTR).

Registret hämtar dels data från de nordiska ländernas gemensamma donations- och transplantationsregister (Scandiatransplant), dels från de två transplantationsenheterna i Sverige och dess uppföljande hemortssjukhus. Syftet med registret är att skapa ett underlag för att enheterna skall kunna säkerställa kraven på god och jämlik vård för levertransplantation i Sverige samt att utfall av vården skall göras publikt transparent. Ett annat syfte med registret är att det skall kunna utgöra en källa för klinisk forskning och utveckling.

Inrapporteringsperiod

Uppföljningsmått som beskrivs i detta dokument rapporteras in i aggregerad form av NHV-enheterna, och detta sker årligen under mars månad. Inrapporteringen avser det föregående årets resultat, vilket också är det som visas ut på myndighetens hemsida.

Mätperioden (behandlingsåret eller det år en patient besökt NHV-enheten) är det år som uppföljningsmättet redovisas för. I detta dokument kommer mätperioden vara det föregående året vid inrapportering. I vissa fall behöver patienterna följas upp under en längre tid och mätperioden kan då sträcka sig längre tillbaka i tiden, t.ex. för 2020 års inrapportering för uppföljningsmättet *Postoperativ överlevnad* är mätperioden år 2018.

Bakgrundsmått

B1	Levertransplantationspatienter
Mått	Antal patienter som har genomgått en eller flera levertransplantationer
Mätenhet	Antal
Syfte	Att få en bild av det totala patientantalet fördelat på kön, hemort (folkbokföringsregion) och uppdelat på vuxna och barn.
Typ av mått	Att följa utveckling, remitteringsmönster och patientfördelning inom nationell högspecialiserad vård. Bakgrundsmått
Datakälla	SLTR
Datakällans status	Nationell datakälla, kontinuerlig uppdatering
Felkällor och begränsningar	
Teknisk beskrivning	<p>Antal patienter som genomgått en levertransplantationsoperation någon gång under behandlingsåret, inom NHV-definitionen för levertransplantation. Antal patienter redovisas</p> <ul style="list-style-type: none"> a) totalt på NHV-enheten b) uppdelat på vuxna (18 år och äldre) och barn (0 till 17 år) c) uppdelat på kön d) uppdelat på hemort (folkbokföringsregion). <p><i>De diagnoser och åtgärder som ingår i definitionen redovisas i bilaga 1.</i></p> <p>I detta bakgrundsmått är måtenheten antal patienter som opererats under behandlingsåret oavsett hur många behandlingar individen genomgått.</p>
Om redovisningsnivåer och fördelningar	Riket, NHV-enhet, folkbokföringsregion, kön, barn/vuxna
Kommentar	
Inrapportering	NHV-enheten rapporterar antal patienter a) totalt och b) uppdelat på vuxna (18 år och äldre) och barn 0 till 17 år c) uppdelat på kön och d) uppdelat på hemort (folkbokföringsregion).

B2	Levertransplantationspatienters ålder
Mått	Ålder på vuxna respektive barn vid den första levertransplantationen inom NHV-definitionen för levertransplantation
Mätenhet	Ålder i år (10:e percentil, median, 90:e percentil, medel)
Syfte	Att ge en bild av barn och vuxna patienters ålder vid NHV-enheten. Att följa utveckling och patientfördelning inom nationell högspecialiserad vård.
Typ av mått	Bakgrundsmått
Datakälla	SLTR
Datakällans status	Nationell datakälla, kontinuerlig uppdatering.
Felkällor och begränsningar	
Teknisk beskrivning	Ålder på vuxen- samt barnpopulationen som genomgått en levertransplantationsoperation någon gång under behandlingsåret inom NHV-definitionen för levertransplantation. <i>De diagnoser och åtgärder som ingår i definitionen redovisas i bilaga 1.</i> I detta bakgrundsmått ingår alla patienter som för första gången transplanterats under året. För alla patienterna tas median och 10:e respektive 90:e percentilen av deras ålder vid första behandlingstillfället fram. Patienters ålder redovisas uppdelat på a) barn (ålder vid operationsdatum < 18 år) och b) vuxna (18 år och äldre)
Om redovisningsnivåer och fördelningar	Riket, NHV-enhet
Kommentar	
Inrapportering	NHV-enheten rapporterar medel, median, P10 och P90 på alla vuxna patienter och alla barn och antal patienter måtten baseras på. Rikets median och percentiler ska också rapporteras av NHV-enheterna.

B3	Levertransplantationer
Mått	Antal levertransplantationer som har utförts inom NHV-definitionen för levertransplantationer under behandlingsåret
Mätenhet	Antal
Syfte	Att ge en bild av antalet levertransplantationsoperationer som genomförts under behandlingsåret vid NHV-enheten.
Typ av mått	Bakgrundsmått
Datakälla	SLTR
Datakällans status	Nationell datakälla, kontinuerlig uppdatering
Felkällor och begränsningar	
Teknisk beskrivning	<p>Antal operationer som utförts under behandlingsåret inom definitionen för levertransplantation. Redovisat uppdelat på transplantationer med hel eller delad lever, och uppdelat på patienter med malign eller icke-malign sjukdom.</p> <p><i>De diagnoser och åtgärder som ingår i definitionen redovisas i bilaga 1.</i></p>
Om redovisningsnivåer och fördelningar	Riket, NHV-enhet, hel/delad lever, malign/icke-malign sjukdom
Kommentar	
Inrapportering	NHV-enheten rapporterar totala antalet levertransplantationer som genomförts under behandlingsåret. Totalt och uppdelat på hel och delad lever, och uppdelat på malign eller icke-malign sjukdom.

B4	Vårdtid på NHV-enheten efter levertransplantation
Mått	Vårdtid på NHV-enheten efter operation inom NHV-definitionen i antal dygn
Mätenhet	Dagar (medel, 10:e percentil, median, 90:e percentil)
Syfte	Att ge en bild av hur länge patienter behandlas efter levertransplantationskirurgi.
Typ av mått	Bakgrundsmått
Datakälla	SLTR
Datakällans status	Nationell datakälla, kontinuerlig uppdatering
Felkällor och begränsningar	
Teknisk beskrivning	Antal dagar som patienten vårdats vid NHV-enheten i samband med första vårdtillfället efter operation inom NHV-definitionen. Vårdtiden beräknas som utskrivningsdatum minus operationsdatum.
	<i>De diagnoser och åtgärder som ingår i definitionen redovisas i bilaga 1.</i>
Om redovisningsnivåer och fördelningar	Riket, NHV-enhet
Kommentar	Uppföljningsmålet redovisar enbart antalet vårddygn som sker på NHV-enheten, således inte eventuell rehabvård på andra enheter eller tid som patienten spenderar på patienthotell efter utskrivning från NHV-enheten.
Inrapportering	NHV-enheten rapporterar antal vårdtillfällen samt medel, median, P10 och P90 av vårdtiden för alla patienter som genomgått en levertransplantation under behandlingsåret. Rikets median och percentiler ska också rapporteras av NHV-enheterna.

B5	MELD-score
Mått	Transplanterade patienters MELD-score.
Mätenhet	MELD-score (medel, 10:e percentil, median, 90:e percentil)
Syfte	MELD står för model for end-stage liver disease. Detta mått är ett sätt att värdera graden av leversjukdom. Det är ett mått på leversjukdomens allvarlighetsgrad och utgör en prognostisk markör för risken att avlida under väntetiden för levertransplantation.
Typ av mått	Bakgrundsmått
Datakälla	SLTR
Datakällans status	Nationell datakälla, kontinuerlig uppdatering
Felkällor och begränsningar	
Teknisk beskrivning	MELD-score (model for end-stage liver disease) vid transplantationstillfället redovisas för transplanterade patienter (ej barn eller de med akut eller metabol leversjukdom eller tumör) med medel, 10:e percentilen, medianvärdet och 90:e percentilen.
Om redovisningsnivåer och fördelningar	<i>De diagnoser och åtgärder som ingår i definitionen redovisas i bilaga 1.</i>
Kommentar	Riket, NHV-enhet
Inrapportering	NHV-enheten rapporterar medel, median, P10 och P90 av MELD-score och antal patienter data baseras på för transplantationer (ej transplanterade barn eller de med akut eller metabol leversjukdom eller tumör) som genomförts under behandlingsåret. Rikets medel, median och percentiler ska också rapporteras av NHV-enheterna.

Tillgänglighetsmått

T1	Tid till genomförd transplantationskonferens
Mått	Andel patienter som tagits upp vid multidisciplinär transplantationskonferens inom rekommenderad tid efter beslut om att patienten ska bedömas vid transplantationskonferens (datum för upprättande av vårdplan).
Mätenhet	Andel i procent
Syfte	Att mäta enhetens kapacitet att hantera volymmässiga fluktuationer i remissinflödet och dess påverkan på väntetider inför transplantationsbedömningen. Efter beslut om transplantationskonferens bör det inte ta längre tid än 28 dagar innan transplantationskonferens på en NHV-enhet.
Riktning	Ett högt resultat för uppföljningsmålet är att föredra.
Typ av mått	Tillgänglighetsmått
Datakälla	Lokala vårdinformationssystem
Datakällans status	Lokal datakälla
Felkällor och begränsningar	Alla patienter som fått en remiss till levertransplantation ingår inte utan enbart de som blivit upptagna på en transplantationskonferens. Redan inneliggande patienter och barn exkluderas.
Teknisk beskrivning	Populationen består av alla patienter som genomgått transplantationskonferens under behandlingsåret förutom ovan nämnda patientgrupper. <i>De diagnoser och åtgärder som ingår i definitionen redovisas i bilaga 1.</i> <i>Täljare:</i> Antal patienter, enligt nämnaren, med väntetid på 28 dagar eller lägre till transplantationskonferens. Väntetid är datum för transplantationskonferens minus datum för beslut om bedömning på transplantationskonferens. <i>Nämnare:</i> Antal patienter som genomgått transplantationskonferens.
Om redovisningsnivåer och fördelningar	Riket, NHV-enhet
Kommentar	
Inrapportering	NHV-enheten rapporterar andelen patienter (täljaren och nämnaren enligt ovan) som ligger innanför målvärdet på 28 dagar för genomförda transplantationskonferenser som hanterats under behandlingsåret (året innan inrapporteringsåret).

T2 Nedtagning från väntelista till levertransplantation	
Mått	Andel patienter på väntelista som under året nedtagits från väntelista på grund av död, tumörprogress eller annan sjukdomsprogress utav de patienter som nedtagits från väntelista.
Mätenhet	Andel i procent
Syfte	Efter uppsättning på väntelista är det önskade resultatet att patienten får en ny lever. De fall som leder till att patienten avlider eller att sjukdomens framskrider så att patienten inte längre kan ta emot en ny lever tyder på ett misslyckat vårdförlopp.
Riktning	Ett lågt resultat för uppföljningsmålet är att föredra.
Typ av mått	Tillgänglighetsmått
Datakälla	SLTR
Datakällans status	Nationell datakälla, kontinuerlig uppdatering
Felkällor och begränsningar	
Teknisk beskrivning	<p>Populationen består av alla patienter som nedtagits från väntelista till levertransplantation under året förutom patienter som nedtagits från väntelistan på grund av förbättrat tillstånd som exkluderas från populationen.</p> <p><i>De diagnoser och åtgärder som ingår i definitionen redovisas i bilaga 1.</i></p> <p><i>Täljare:</i> Antal patienter på väntelista, enligt nämnaren, som under behandlingsåret nedtagits från väntelista på grund av död, tumörprogress eller annan sjukdomsprogress.</p> <p><i>Nämnare:</i> Totala antalet patienter som tagits ned från väntelistan under behandlingsåret. Det vill säga summan av de som ingår i täljaren och de patienter som transplanterats. Patienter som nedtagits från väntelistan på grund av förbättrat tillstånd exkluderas.</p>
Om redovisningsnivåer och fördelningar	Riket, NHV-enhet
Kommentar	
Inrapportering	NHV-enheten rapporterar antal patienter som nedtagits från väntelista under behandlingsåret (året innan inrapporteringsåret).

T3	Tid på väntelista till levertransplantation
Mått	Tid från listning till levertransplantation för patienter som transplanterats under behandlingsåret.
Mätenhet	Antal dagar (medel, 10e percentilen, median, 90e percentilen)
Syfte	Att visa den förväntade väntetiden för en levertransplantationspatient på väntelista.
Riktning	Ett lågt resultat för uppföljningsmålet är att föredra.
Typ av mått	Tillgänglighetsmått
Datakälla	SLTR
Datakällans status	Nationell datakälla, kontinuerlig uppdatering
Felkällor och begränsningar	Patienter som nedtas från väntelista utan transplantation eller patienter som fortsatt står på väntelista ingår inte i detta mått.
Teknisk beskrivning	<p>Populationen består av alla patienter som transplanterats enligt NHV-definitionen under behandlingsåret.</p> <p><i>De diagnoser och åtgärder som ingår i definitionen redovisas i bilaga 1.</i></p> <p>Väntetiden beräknas som transplantationsdatum – första listningsdatum.</p>
Om redovisningsnivåer och fördelningar	Riket, NHV-enhet
Kommentar	Patienter som tillfälligt tas ned från väntelistan men som återuppsätts räknas som stående på väntelista under hela förloppet.
Inrapportering	NHV-enheten rapporterar medel, median, P10 och P90 av väntetiderna för alla transplantationer som genomförts under behandlingsåret samt antal vårdtillfällen (N) data baseras på (året innan inrapporteringsåret). Rikets medel, median och percentiler ska också rapporteras av NHV-enheterna.

Resultatmått

R1	Överlevnad efter uppsättning på väntelista till levertransplantation
Mått	Andel patienter som är vid liv fem år efter uppsättning på väntelista utav alla patienter som sattes upp på väntelista under det aktuella året.
Mätenhet	Andel i procent
Syfte	Måttet visar på överlevnaden efter beslut att ta upp patient på väntelista. Måtten avser att mäta kvaliteten och tillgängligheten på vården innan och under levertransplantation och även det fortsatta omhändertagandet i vårdkedjan efter utskrivning från NHV-enheten.
Riktning	Ett högt resultat för uppföljningsmålet är att föredra.
Typ av mått	Resultatmått
Datakälla	SLTR
Datakällans status	Nationell datakälla, kontinuerlig uppdatering.
Felkällor och begränsningar	
Teknisk beskrivning	<p>Populationen är de patienter som sätts upp på väntelista för levertransplantation under ett år. Patienter som borttagits från väntelistan under uppföljningstiden på grund av förbättring exkluderas.</p> <p><i>De diagnoser och åtgärder som ingår i definitionen redovisas i bilaga 1.</i></p> <p>Uppföljningsmålet redovisas totalt för alla patienter samt separat för malign respektive icke malign sjukdom.</p> <p><i>Täljare:</i> Antal patienter, enligt nämnaren, där patienten är vid liv efter fem år från det att patienten sattes upp på väntelista.</p> <p>Uppdelat på</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Totalt för alla patienter b) Patienter med malign sjukdom c) Patienter med icke-malign sjukdom <p><i>Nämnare:</i> Samtliga patienter som satts upp på väntelista för levertransplantation under det aktuella året och som inte tagits bort från väntelistan på grund av förbättring under uppföljningstiden.</p> <p>Uppdelat på</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Totalt för alla patienter b) Patienter med malign sjukdom c) Patienter med icke-malign sjukdom
Om redovisningsnivåer och fördelningar	Riket, NHV-enhet (eventuellt redovisas måttet enbart på riket), malign/icke-malign sjukdom
Kommentar	
Inrapportering	För 2020 års inrapportering rapporterar NHV-enheten nämnaren: antal patienter som sattes upp på väntelista under 2014; täljaren: antal av nämnaren som är vid liv fem år efter transplantationen. Patienter som tagits ner från väntelista på grund av förbättring exkluderas från täljare och nämnare.

R2 Postoperativ överlevnad efter levertransplantation	
Mått	Andel patienter som är vid liv efter ett år efter att patientens genomgått levertransplantation utav alla patienter som är att betrakta som en standardtransplantation.
Mätenhet	Andel i procent
Syfte	Måtten visar andelen av levertransplantationspatienter med en normalrisk som överlever efter att ha genomgått transplantation Måtten avser att mäta kvaliteten och tillgängligheten på vården i samband med transplantationen samt i en tidig uppföljningsfas. En standardtransplantation definieras som en transplantation med ett riskpanorama som på förhand kan betecknas som ett lågrisksscenario. Det innebär att patienten inte skall ha uttalade riskfaktorer i form av hög ålder, avancerad leversjuklighet eller andra svårt komplicerade faktorer till ingreppet. Det innebär också att det donerade organet och under vilka omständigheter omhändertagandet skett har fallit inom standardkriterier. Andelen standardtransplantationer uppgår för närvarande till ca 50 % av alla levertransplantationer i Sverige.
Riktning	Ett högt resultat för uppföljningsmålet är att föredra.
Typ av mått	Resultatmått
Datakälla	SLTR
Datakällans status	Nationell datakälla, kontinuerlig uppdatering
Felkällor och begränsningar	
Teknisk beskrivning	Populationen är alla standardtransplantationer som genomförts under året. En standardtransplantation ska uppfylla följande kriterier: <ul style="list-style-type: none"> • MELD-score (Model for end stage liver disease) ≤ 20 • BAR score (Balance of risk) ≤ 9 (BAR är ett sammansatt mått som innefattar donatorsålder, MELD hos recipient, recipientålder, Retransplantationsstatus, respiratorvård recipient, kall ischemitid) • Ej akut leversvikt • Ej respiratorvård • Ej DCD (donation då döden inträffar efter cirkulationsstillestånd) • Inga kirurgiska riskfaktorer (Retransplantation, portatrombos, tidigare stor abdominell kirurgi, split och reducerade graft) • Ej barn <p><i>Täljare:</i> Antal levertransplantationer, enligt nämnaren, där patienten är vid liv efter ett år från det att patienten genomgått levertransplantation</p> <p><i>Nämnare:</i> Samtliga patienter som genomgått standardlevertransplantation under det aktuella året.</p>
Om redovisningsnivåer och fördelningar	Riket, NHV-enhet
Kommentar	
Inrapportering	NHV-enheten rapporterar samtliga standardtransplantationer (nämnaren) och de av dem där patienten är vid liv ett år efter transplantation (täljaren) för transplantationer som genomfördes året två år innan inrapporteringsåret, t.ex. år 2018 för 2020 års inrapportering.
Referens	Muller, Xavier et. al. (2018). Defining Benchmarks in Liver Transplantation: A Multicenter Outcome Analysis Determining Best Achievable Results. <i>Annals of Surgery</i> , 267(3):419-425.

Dutkowski P et. al. (2011). Are there better guidelines for allocation in liver transplantation? A novel score targeting justice and utility in the model for end-stage liver disease era. *Ann Surg.* 2011 Nov;254(5):745-53

Patientrapporterat mått

P1	Utvecklingsmått: Registrering av livskvalitet efter levertransplantation
Mått	Andel patienter som opererats inom NHV-definitionen där uppföljning kring livskvalitet har genomförts inom ett år efter det kirurgiska ingreppet.
Mätenhet	Procent
Syfte	Syftet med uppföljningsmålet är att stimulera hälso- och sjukvården att följa upp patienternas livskvalitet på ett strukturerat sätt. Uppföljningsmålet ska vidare stimulera till ökad livskvalitetsuppföljning för patientgruppen.
Riktning	Ett högt resultat för uppföljningsmålet är att föredra.
Typ av mått	Patientrapporterat mått
Datakälla	SLTR
Datakällans status	Utvecklingsmått
Felkällor och begränsningar	NHV-enheterna är enade kring att följa livskvalitet med RAND 36 vilket också planeras att rapporteras in till SLTR på aggregerad nivå preoperativt och år 1 postoperativt. I dagsläget finns dock inte erfarenhet om hur data skall särredovisas för att på bästa sätt spegla god kvalitet. Målsättning är att detta skall kunna redovisas i siffror 2021.
Teknisk beskrivning	<i>De diagnoser och åtgärder som ingår i definitionen redovisas i bilaga 1.</i>
	<i>Täljare:</i> Antal patienter, enligt nämnaren, där livskvaliteten följts upp inom ett år efter levertransplantationen.
	<i>Nämnare:</i> Antal patienter som genomgått levertransplantation under behandlingsåret och som lever vid uppföljningstillfället.
Om redovisningsnivåer och fördelningar	Riket, NHV-enhet
Kommentar	Måttet ska börja rapporteras in 2021
Inrapportering	För 2021 års inrapportering rapporterar NHV-enheten antal patienter som transplanterades under 2019 och som följdes upp med avseende på livskvalitet inom ett år efter transplantation (täljaren) och som var vid liv ett år efter transplantation (nämnaren).

Versionshistorik

Version	Ändring	Datum
1.0	Dokumentet är nytt	2020-03-01
1.1	Mindre revideringar inför 2021 års inrapportering. Korrigerat tillgänglighetsmått (T1) – tid till transplan- tationskonferens. Lagt till överlevnad totalt (alla patienter) i måttet R1.	2021-02-26
	Mindre justeringar av terminologin har gjorts	2023-07-05

Bilaga 1. Definitionen av levertransplantation som nationellt högspecialiserad vård

Åtgärder

Förteckning över åtgärder med tillhörande åtgärds-koder

Åtgärds-kod	Kirurgisk åtgärd
JJC00	Homolog levertransplantation
JJC10	Homolog partiell levertransplantation
JJC20	Homolog levertransplantation, levande donator
JJC30	Heterolog levertransplantation
JJC40	Heterolog partiell levertransplantation
JJC60	Exstirpation av transplanterad lever
JJC96	Annan operation i samband med levertransplantation
YJA00	Uttagning av del av lever till transplantation från levande donator